

โดย ...สุเทพ ญาติ

<http://www.ku.ac.th/e-magazine/october43/mush/>

การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

เห็ดฟางเป็นเห็ดที่เพาะง่าย ใช้เวลาสั้น 5-7 วัน ก็เก็บดอกเห็ดที่เพาะได้ เป็นเห็ดที่มีผู้นิยมบริโภคมาก ทำให้ความต้องการของตลาดสูง ซึ่งทำให้ มีราคาดี ตลอดปี จึงมีผู้นิยมเพาะเห็ดฟางกันมาก การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย มีการพัฒนามาจากการเพาะแบบกองสูง ซึ่งเป็นการ ประหยัดวัสดุเพาะและง่ายต่อการดูแล สามารถให้อาหารเสริม และให้ผลผลิตที่แน่นอน

วัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

1. การเตรียมดินบริเวณเพาะเห็ด ควรขุดดินและย่อยให้ละเอียดไว้ก่อน และรดน้ำให้ดินเปียกชุ่ม บริเวณพื้นดินรอบ ๆ กองเพาะเห็ดจะได้เห็ดเพิ่มจาก ฟางบนกองเพาะเห็ดอีกจำนวนหนึ่ง

2. ไม้แบบ ไม้แบบเพาะเห็ดใช้ไม้กระดานมาทำเป็นแม่พิมพ์ โดยมีความยาว 120 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร ด้านบนกว้าง 25 เซนติเมตร

3. วัตถุดิบในการเพาะเห็ด จะนิยมฟางข้าวเพราะหาง่าย และมีจำนวนมาก จะใช้ฟางทั้งต้น หรือฟางข้าวขนาดก็ได้ ยังมีวัตถุดิบอีกหลายชนิดที่ใช้เพาะเห็ดฟางได้ เช่น เปลือกของฝักถั่วเขียว ถั่วเหลือง ต้นถั่ว เปลือกหิวมัน ลำปะลั้ว ผักตบชวา เศษต้นพีช ต้นหญ้า ปัจจุบันใช้ซีลี้อยจากการเพาะเห็ดถุงพลาสติก และผักตบชวา ก็ให้ผลผลิตดี เท่ากับฟาง วัตถุดิบที่ใช้ในการเพาะเห็ด ต้องนำไปแช่น้ำให้เปียก ใช้เวลาในการแช่ประมาณ 30 นาที ก็นำไปเพาะเห็ดได้

4. อาหารเสริม การเพิ่มอาหารเสริมจะเป็นการเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ที่นิยมคือ ใสนุ่น เปลือกของฝักถั่ว ผักตบชวา จอกหูหนู มูลสัตว์ที่แห้งเช่นขี้ควาย ก่อนใช้ต้องแช่ให้ชุ่มน้ำเสียก่อน

5. เชื้อเห็ด เชื้อเห็ดฟางที่นำมาใช้ควรมีอายุ 5-10 วัน จะเห็นเส้นใยเจริญเติบโตเต็มถุงสีขาว

6. วัสดุคลุมแปลงเพาะเห็ด โดยทั่วไปจะใช้ผ้าพลาสติกคลุม เป็นการควบคุมความชื้นและรักษาอุณหภูมิให้เหมาะสมต่อการเจริญของเห็ด ถ้าเพาะในที่โล่งแจ้ง จะใช้ฟางไอบมะพร้าว ไอบตาล เพื่อป้องกันการแสงแดด

ขั้นตอนการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

เมื่อมีการจัดเตรียมสถานที่และวัสดุเรียบร้อยแล้ว ก็เริ่มทำการเพาะเห็ดขั้นแรก โดยเห็ดฟางกองเตี้ยจะทำทั้งหมด 4 ชั้น

การเพาะชั้นที่ 1

1. นำไม้แบบหรือแม่พิมพ์เพาะเห็ดวางบนพื้นที่เตรียมไว้ นำฟางที่แช่น้ำใส่ลงในไม้แบบชั้นล่างพร้อมรดน้ำจนแน่นพอดี และให้มีความหนาประมาณ 10 เซนติเมตร
2. นำอาหารเสริมที่ชุ่มน้ำ โรยรอบขอบไม้แบบบนฟางบาง ๆ ทั้งสี่ด้าน
3. ใส่เชื้อเห็ด เชื้อเห็ดฟาง 1 ถุง มีน้ำหนักประมาณ 2 จีด ขยี้เชื้อเห็ดให้เป็น ชั่นเล็ก ชั่นน้อย แล้วแบ่งเป็น 4 ส่วน นำส่วนที่ 1 โรยลงบนอาหารเสริมให้ทั่วทั้งสี่ด้าน

การเพาะชั้น 2-4

ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับชั้นที่ 1 จนครบ 4 ชั้น

สำหรับชั้นที่ 4

ซึ่งเป็นชั้นบนสุดให้โรยอาหารเสริมและเชื้อเห็ดให้ทั่วผิวหน้าของแปลง แล้วนำฟางแช่น้ำมาคลุม หนาประมาณ 2-3 เซนติเมตร ใช้มือกดให้แน่น พอสมควร

4. ยกแบบไม้ออก ควรยกด้านหัวและท้ายพร้อม ๆ กัน นำไปเพาะแปลงต่าง ๆ ไป โดยแต่ละกอง แปลงเพาะเห็ดให้ห่างกันประมาณ 10-15 เซนติเมตร
5. ช่องว่างระหว่างแปลงเพาะเห็ดให้โรยอาหารเสริมและเชื้อเห็ด บนดินคลุมด้วยฟางบาง ๆ
6. คลุมแปลงเพาะเห็ดด้วยผ้าพลาสติก ถ้าทำหลาย ๆ กอง ให้คลุมผ้าพลาสติก ขวตลอดทุกแปลงเป็นผืนเดียวกัน
7. นำฟางแห้ง คลุมทับบนผ้าพลาสติกอีกครั้ง

การดูแลรักษาแปลงเพาะเห็ด

1. การคลุมผ้าพลาสติกแปลงเพาะเห็ด เป็นการรักษาอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสมต่อการเจริญของเชื้อเห็ด โดยในวันที่ 1-3 ไม่ต้องเปิดผ้าพลาสติกเลย
2. เมื่อถึงวันที่ 3 ให้เปิดผ้าพลาสติกออก เพื่อเป็นการระบายอากาศปล่อยไอน้ำประมาณ 1 เซนติเมตร (ในตอนนี้จะสังเกตเห็นเส้นใยของเห็ดเจริญบนอาหารเสริมและฟาง ยังไม่เกิดตุ่มดอก)
3. นำฟางแห้งคลุมทับบนแปลง หนาประมาณ 3-5 เซนติเมตร แล้วคลุมทับด้วยผ้าพลาสติกเดิมบนฟาง แล้วปิดทับด้วยวัสดุป้องกันแสงบนผ้าพลาสติกอีกครั้ง อาจจะเป็น ใบมะพร้าวแห้ง หญ้าคา หรือ ฟางแห้งก็ได้
4. ต่อจากวันที่ 4 ของการเพาะให้เปิดแปลงเพาะเห็ดทุกวันเป็นการระบายอากาศและดูแลการเจริญของดอกเห็ด ในวันที่ 5 จะเห็นตุ่มเห็ดสีขาวเล็ก ๆ บนฟางของแปลงเพาะเห็ด
5. ในระยะนี้ถ้ากองเห็ดแห้งให้รดน้ำเบา ๆ เป็นฝอยละเอียดบนฟางคลุมกองและรอบกอง ห้ามรดน้ำแปลงเพาะเห็ดเด็ดขาด จะทำให้ดอกเห็ดฝ่อและเน่า ถ้าเป็นฤดูฝนควรคลุมผ้า พลาสติกให้มีมิดชิด และทำร่องระบายน้ำรอบแปลงเพาะเห็ด
6. ดอกเห็ดจะพัฒนาเจริญเติบโต และเก็บผลผลิตได้ราววันที่ 7-9 วัน ของการเพาะเห็ด แล้วจะเก็บดอกเห็ดไ้ราว 2-3 วัน ต่อจากนี้ไปจะได้ผลผลิตน้อย (ถ้าใช้ฟาง 10 กิโลกรัม จะได้ดอกเห็ด 1-2 กิโลกรัม)
7. การเก็บผลผลิต การเก็บดอกเห็ดจะนิยมเก็บในตอนเช้า ๆ เพาะดอกเห็ดจะตุงเต็มที่ในช่วงตี 3-4 ถ้าช้ากว่านี้ดอกเห็ดจะบานจะขายไม่ได้ราคา การเก็บดอกให้ใช้มือจับตรง โคนดอกโยกนิดหน่อย แล้วดึงออกมา ถ้าติดกันหลาย ๆ ดอกให้เก็บทั้งหมด อย่าให้มีชิ้นส่วนขาดหลงเหลืออยู่จะทำให้เน่าและเห็นสาเหตุการเน่าเสียของดอกเห็ดได้

ปัญหาการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ย

ผู้ประกอบการเพาะเห็ดจะประสบปัญหามากมายหลายชนิด จึงจำเป็นต้องศึกษาสาเหตุและวิธีการแก้ไขให้ถูกต้อง เป็นการศึกษาด้วยประสบการณ์ของตนเองจะเป็นผลดียิ่ง แต่พอจำแนกปัญหาได้ดังนี้

1. พื้นที่เพาะเห็ด พื้นที่ที่มีสารเคมี ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าเชื้อรา จะมีผลต่อการเจริญของเห็ดไม่ควรเพาะเห็ดในพื้นที่นี้

2. วัสดุที่ใช้ในการเพาะเก่าเกินไป ถ้าเป็นฟางข้าวที่เก็บไว้นาน ๆ จะมีเชื้อจุลินทรีย์บางชนิดที่อยู่ในกองฟางเจริญและใช้อาหารในฟาง ทำให้ไม่พอต่อการเจริญของเห็ด ควรเลือกฟางค่อนข้างใหม่ แห้งไม่สดเกินไป และไม่มียาฆ่าแมลง หรือยาฆ่าเชื้อราตกค้างอยู่

3. เชื้อเห็ด จะมีปัญหามากต่อผู้ประกอบการเพาะเห็ด โดยสาเหตุจากเชื้อเห็ดไม่บริสุทธิ์ สายพันธุ์ไม่ดี มีการต่อเชื้อกันหลายครั้งจนเชื้ออ่อนแอ ควรเลือกซื้อ เชื้อเห็ดจากแหล่งที่ไว้ใจได้

4. ฤดูกาล ดินฟ้าอากาศ จะมีผลต่อการเจริญของเห็ดได้อย่างมาก โดยเฉพาะในฤดูหนาวเห็ดฟางจะไม่เจริญถ้าไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ ถ้าใน ฤดูฝนจะทำให้แปลง เพาะเปียกชื้น ดอกเห็ดจะเน่าควร

คลุมแปลง เพาะให้ มีดซิด ในฤดูร้อนอุณหภูมิในแปลงเพาะ จะสูงมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิต่ำ แตกต่างกันในเวลากลางวัน และกลางคืน (ไม่ควรต่างกัน 10 องศาเซลเซียส) ควรจะให้มีการระบายอากาศ และควบคุมความชื้นให้ เหมาะสม

5. การเพาะเห็ดฟางซ้ำในที่เดิมหลายครั้ง จะมีการสะสม ศัตรูเห็ด และโรคเห็ด ทำให้ผลผลิตลดลง หรือไม่ได้เลย ถ้าจำเป็นต้องเพาะซ้ำในที่เดิม ควรใช้ไฟเผาพื้นที่ และ โรยปูนขาวเพื่อ ปรับสภาพ พื้นที่ใหม่

6. น้ำที่ใช้ในการแช่ฟาง ต้องมีสภาพเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างอยู่ที่ 6.5-7 น้ำต้องไม่นำเหม็น ถ้าเป็นน้ำประปา ต้องทิ้งไว้อย่างน้อย 6 ชั่วโมง และไม่มีสารเคมีและยาฆ่าแมลงตกค้างอยู่

7. ศัตรูเห็ด เช่น มด ปลวก ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่อาศัยของมด ปลวก ทำการเพาะเห็ด ควรแก้ไข โดยใช้ยาฆ่าแมลงผสมน้ำรดดินแล้วปล่อยให้ประมาณ 1-2 เดือน ถึงทำการเพาะเห็ด

8. ศัตรูจาก หนู กิ้งกือ จิ้งเหลน ที่ชอบเข้ามาอาศัยในแปลงเห็ด แล้วกัดกินดอกเห็ด หรือขุยเชื้อทำให้เกิดความเสียหาย ควรวางกับดักและทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย รอบบริเวณ เพาะเห็ด

การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก

ชนิดของเห็ดที่ใช้เพาะในถุงพลาสติก จะเป็นเห็ดที่พบได้ตามธรรมชาติ ที่มีการเจริญบนท่อนไม้ผุ ๆ เพราะเห็ดชนิดนี้สามารถใช้สารประกอบที่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนในเนื้อไม้ได้ เช่น พวกโพลีแซคคาไรซ์ พวกเซลลูโลส เซลล์โลไมโอสและลิกนิน ในขบวนการย่อยอาหารของเห็ดเป็นแบบปล่อยน้ำย่อย หรือเอนไซม์ออกมาภายนอกเส้นใย

เพื่อย่อยสลาย สารอินทรีย์โมเลกุลใหญ่ ๆ ให้เล็กลง ซึมเข้าไปในเซลล์ได้ จากนั้นขบวนการย่อยของเห็ดจะดำเนินไปจนได้ดอกเห็ด การเพาะเห็ดในถุงพลาสติกจึงเป็นการเรียนแบบจากธรรมชาติ ปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับชนิดของเห็ดแต่ละสายพันธุ์ เช่น เห็ดนางฟ้า เห็ดนางรม เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดหูหนู เห็ดขอน เห็ดแครง เห็ดหอม เห็ดลม ฯลฯ เห็ดเหล่านี้สามารถใช้ไม้หรือผลิตภัณฑ์จากไม้เป็นวัสดุเพาะได้ดี

การทำหัวเชื้อเห็ด เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากขั้นหนึ่ง ต้องมีการฝึกปฏิบัติให้ถูกต้องตามเทคนิคความชำนาญ จึงจะได้เชื้อเห็ดที่มีคุณภาพ ดอกเห็ดที่จะมาใช้ทำพันธุ์ ต้องเป็นดอกเห็ดสดใหม่ ไม่เปียกน้ำ เป็นดอกเห็ดที่สมบูรณ์แข็งแรงไม่แก่และอ่อนเกินไป

การเพาะเลี้ยงเส้นใยเห็ด ที่นิยมใช้กันมากคือการเพาะเลี้ยงจากเนื้อเชื้อ เป็นการขยายพันธุ์เห็ดที่ง่าย สะดวกและจะได้สายพันธุ์เห็ดเหมือนสายพันธุ์เดิม แต่ต้องใช้เทคนิค การปลอดเชื้ออื่นปลอมปนในการขยายพันธุ์เห็ดจากเนื้อเชื้อ

วิธีการขยายพันธุ์เห็ด และการทำหัวเชื้อเห็ด

ขั้นตอนนี้สำคัญมากสำหรับผู้ประกอบการเพาะเห็ด ผลผลิตดอกเห็ด จะให้ผลผลิตดีหรือไม่ดี สายพันธุ์เชื้อเห็ดมีส่วน สำคัญมาก ถ้าได้สายพันธุ์ ที่อ่อนแอ ซึ่งเกิดจากการคัดเลือกดอกที่ทำพันธุ์ หรือการต่อเชื้อเห็ดหลายครั้งจนเชื้อเห็ดอ่อนแอลง จนทำให้ผลผลิตดอกเห็ดต่ำลง เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการควรมีสายพันธุ์ของตัวเองและควรคัดเลือกจาก ดอกเห็ดใหม่ จะได้สายพันธุ์ที่แข็งแรงและให้ผลผลิตสูง สม่าเสมอ

1. อาหารเลี้ยงเชื้อเห็ด

อาหารเลี้ยงเชื้อเห็ดจากเนื้อเยื่อดอกเห็ด จะใช้อาหารวุ้น PDA เห็ดทุกชนิดจะเจริญได้ดีในอาหารนี้ มีส่วนผสมและวิธีการดังนี้

อาหารวุ้น P.D.A. มีชื่อย่อมาจาก Potato Dextrose Agar ซึ่งมีความสำคัญมากในการเพาะเลี้ยงเชื้อเห็ด เชื้อเห็ดทุกชนิดสามารถเจริญได้ดีในอาหารนี้

การแยกเชื้อเห็ดจากเนื้อเยื่อ การเก็บรักษาเชื้อเห็ดไว้ หรือการเพิ่มปริมาณเชื้อเห็ด ต้องใช้อาหาร พี.ดี.เอ. เสมอ ส่วนผสมที่สำคัญได้แก่

มันฝรั่ง (Potato)	200 กรัม (100 กรัม เท่ากับ 1 ชีด)
น้ำตาลเดกซ์โทรส (Dextrose)	20 กรัม
วุ้น (Agar)	15 กรัม
น้ำ (น้ำสะอาด)	1 ลิตร

วิธีทำ

มันฝรั่งปอกเปลือกล้างให้สะอาด แล้วหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ ขนาด 1x1x1 ลูกบาศก์ เซนติเมตร หรือขนาดลูกเต๋า ไม่ควรหั่นเป็นชิ้นบางมาก การเพาะเห็ด เวลาต้มจะละลายต่อการกรองเอากากออก นำมันฝรั่งนี้ ต้มกับน้ำสะอาด 1 ลิตร น้ำต้องสะอาดไม่เป็นกรดหรือด่าง ต้มให้เดือด เบาลู ๆ นาน 10-15 นาที ไม่ต้องคนหรือกวน แล้วกรองแยกกาก มันออก น้ำต้มมันที่ได้ต้องเติมน้ำลงไปอีกให้ครบ 1 ลิตร จะมีน้ำ ส่วนหนึ่ง สูญหายไประหว่างการต้ม เติมน้ำ 15 กรัม (วุ้น คือวุ้น สำหรับ ทำขนม จะอยู่ในรูปของวุ้นผง หรือเส้นใช้ได้เหมือนกัน) การใส่วุ้นต้อง ค่อยโรยใส่ลงไป พร้อมกวนตลอดเวลาเพื่อป้องกันวุ้นเกาะกัน เป็นก้อน นำไปต้มอีก ต้องกวนตลอดเวลา พอเริ่มจะเดือดวุ้นก็จะละลายหมด เติมน้ำตาลเดกซ์โทรส 20 กรัม กวนให้ทั่วก็จะได้อาหาร พี.ดี.เอ.

นำอาหารวุ้น พี.ดี.เอ. ใส่ลงในขวดแบน ให้สูงจากก้นขวดประมาณ 1 เซนติเมตร ระวังไม่ให้อาหารและเปื้อนปากขวด ควรใช้กรวยที่มีก้านยาวหรือหม้อสำหรับกรอกอาหาร ที่มีสายต่อลงในปากขวดได้ อุดปากขวดด้วยสำลี ให้แน่นพอประมาณ ใช้กระดาษห่อทับสำลีอีกชั้นหนึ่ง รัดด้วยหนังยาง อาหารวุ้นที่ใส่ขวดนี้ ยังมีการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์ อื่น ๆ อยู่มากมายการต้มเดือด ไม่สามารถที่จะฆ่าเชื้อได้ทั้งหมด จึงต้องนำไปนึ่งฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ ให้หมดด้วยหม้อนึ่งความดันไอน้ำอีกครั้งหนึ่ง

การจัดการความรู้

เรื่อง การใช้ฮอร์โมนไข่เป็นอาหารเสริมในการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ยในบ่อซีเมนต์

เห็ดฟางเป็นเห็ดที่ประชาชนทั่วไปนิยมบริโภค มีคุณค่าทางอาหารสูง ประกอบด้วย โปรตีน ไขมัน

คาร์โบไฮเดรต พลังงาน แคลเซียม เหล็ก ฟอสฟอรัส ซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้บริโภคในทุกวัย และประกอบอาหารได้หลายประเภท

การใช้ฮอร์โมนไข่เป็นอาหารเสริมในการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย

เห็ดฟางกองเตี้ยเพาะง่าย ใช้เวลาสั้น 5 - 7 วัน เก็บดอกเห็ดที่เพาะได้ ราคาดีตลอดปี ตลาดมีความต้องการของสูง การเพาะเห็ดฟางกองเตี้ย ประหยัดวัสดุเพาะ ดูแลสะดวก ให้อาหารเสริมได้ทำให้ได้ผลผลิตที่แน่นอน

เกษตรกรตำบลหน้าโคกที่ผิดหวังจากการเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์ ถึงขั้นจะทบทวนบ่อทิ้งได้ ตัดสินใจเพาะเห็ดฟางกองเตี้ยในบ่อซีเมนต์ที่ไม่ได้เลี้ยงกบแล้วเพื่อหารายได้เสริมโดยหาความรู้จาก แหล่งข้อมูลต่าง ๆ และ จากการได้รับความรู้จากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรการเกษตรประจำ ตำบล ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพการเกษตร ในการเพาะเห็ดฟาง กองเตี้ยและการทำฮอร์โมนไข่เพื่อเป็นอาหารเสริมบำรุงต้นพืช ทั้งไม้ผล และข้าว

แต่นายบุญกุล บุญรอด เกษตรกร หมู่ที่ 6 ตำบลหน้าโคก อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำฮอร์โมนไข่มาเป็นอาหารเสริมในการเพาะเห็ดฟางกองเตี้ยในบ่อซีเมนต์ ประสบผลสำเร็จ เพิ่มรายได้เสริมให้กับครอบครัว และถ่ายทอดความรู้สู่เพื่อนเกษตรกร

วิธีทำโดย

1. นำไม้แบบเพาะเห็ดความยาวประมาณ 120 เซนติเมตร สูง 30 เซนติเมตร ด้านบนกว้าง 25 เซนติเมตร วางบนพื้นบ่อซีเมนต์ นำฟางที่แช่น้ำไว้แล้วประมาณ 30 นาที ใส่งลงในไม้แบบจั่นย่าพร้อมรดน้ำจนแน่นพอดี ความหนาประมาณ 10 เซนติเมตร
2. นำอาหารเสริมโดยใช้ไส้หนอน แฉะให้ชุ่ม โรยรอบขอบไม้แบบบนฟางบาง ๆ ทั้งสี่ด้าน
3. โรยเชื้อเห็ด เชื้อเห็ดฟางโดย 1 ถุง หนักประมาณ 2 ชีด ขยี้เชื้อเห็ดให้เป็นชิ้นเล็ก ชื้นน้อยแล้วแบ่งเป็น 4 ส่วน นำส่วนที่ 1 โรยลงบนอาหารเสริมให้ทั่วทั้งสี่ด้าน นำฮอร์โมนไข่ 1 ช้อนแกง ผสมน้ำ 20 ลิตร รดบนอาหารเสริมให้ทั่ว ประมาณ 4 ลิตร
4. ชั้น 2-4 ทำเช่นเดียวกับชั้นที่ 1 จนครบ 4 ชั้น
5. ชั้นที่ 4 โรยอาหารเสริมและเชื้อเห็ดให้ทั่วเต็มหลังแปลง รดน้ำที่ผสมฮอร์โมนไข่ที่เหลือ นำฟางแช่น้ำคลุม หนา 2-3 เซนติเมตร ใช้มือกดให้แน่น
6. ยกแบบไม้ ออก นำไปเพาะแปลงต่อไป โดยแต่ละแปลง ห่างกันประมาณ 10-15 เซนติเมตร
7. ช่องว่างระหว่างแปลงเพาะเห็ดให้โรยฟาง แล้วโรยอาหารเสริมและเชื้อเห็ด คลุมด้วยฟางบาง ๆ
8. คลุมแปลงเพาะเห็ดด้วยผ้าพลาสติก ยาวตลอดทุกแปลง
9. ใช้ฟางแห้ง คลุมทับบนผ้าพลาสติกอีกครั้ง ไม้ให้แสงส่องถึงแปลง

การดูแลรักษาแปลงเพาะเห็ดฟาง

1. การคลุมผ้าพลาสติกแปลงเพื่อรักษาอุณหภูมิและความชื้นให้เหมาะสมของเชื้อเห็ด โดยวันที่ 1-3 ไม่ต้องเปิดผ้าพลาสติก
2. วันที่ 3 ให้เปิดผ้าพลาสติก เพื่อระบายอากาศปล่อยไอน้ำประมาณ 1 ชั่วโมง (จะเห็นเส้นใยเห็ดบนอาหารเสริมและฟาง)
3. ใช้ฟางแห้งคลุมทับบนแปลง หนาประมาณ 3-5 เซนติเมตร แล้วคลุมด้วยผ้าพลาสติกเดิมบนฟาง ปิดทับด้วยวัสดุป้องกันแสง เช่น ทางมะพร้าว หญ้าคา
4. หลังวันที่ 4 ของการเพาะเปิดแปลงทุกวันเพื่อระบายอากาศและดูการเจริญของดอกเห็ด
5. วันที่ 5 จะเห็นตุ่มเห็ดสีขาวเล็ก ๆ บนฟางของแปลงเพาะเห็ด และระหว่าง ระยะนี้ถ้ากองเห็ดแห้งให้รดน้ำ เป็นฝอยละเอียดเบา ๆ บนฟางคลุมกองและรอบกอง ห้ามรดน้ำบนแปลงเพาะเห็ด จะทำให้ดอกเห็ดฝ่อและเน่า
6. ดอกเห็ดจะพัฒนาและเจริญเติบโตเก็บผลผลิตได้ ในวันที่ 7-9 ของการเพาะ และจะเก็บดอกเห็ดไว้อีก 2-3 วัน จากนั้นจะให้ผลผลิตน้อย
7. การเก็บผลผลิต เก็บในตอนเช้า การเก็บดอกให้ใช้นิ้วมือจับตรงโคนดอกโยกเล็กน้อย แล้วดึงออกถ้าติดกันหลาย ดอกให้เก็บทั้งหมด และไม่ให้มีชิ้นส่วนเห็ดขาดเหลืออยู่จะทำให้เน่า ดอกเห็ดเสียหายได้

จากการนำสารโรมนไข่เป็นอาหารเสริมทำให้เห็ดฟางให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นโดย แปลงเพาะเห็ด

1 แปลง

จะได้ดอกเห็ดประมาณ 7 – 9 ชีด และเส้นใยเดินเร็ว ดอกดก น้ำหนักดี

คณะทำงานการจัดการความรู้ (KM)

สำนักงานเกษตรอำเภอผักไห่